

**ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ ЧЕРКАСЬКОЇ
ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ЧЕРКАСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ОСВІТИ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ**

**ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-
ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НА УРОКАХ СУСПІЛЬСТВОЗНАВЧОГО
ЦИКЛУ**

ЧЕРКАСИ, 2011

Використання інформаційно-телекомунікаційних технологій на уроках суспільствознавчого циклу. – Черкаси: Видавництво ОПОПП, 2011. – 56 с.

Автор-укладач – *Степанова Наталія Михайлівна*, методист лабораторії суспільно-гуманітарних дисциплін Черкаського ОПОПП.

Рецензенти – *Щерба Тетяна Олександрівна*, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри філософії і гуманітарних наук Черкаської пожежної академії імені Героїв Чорнобиля Міністерства надзвичайних справ України;

Коломієць Лариса Анатоліївна, вчитель вищої категорії, вчитель-методист Черкаської спеціалізованої школи I – III ступенів №17 Черкаської міської ради.

У посібнику зібраний матеріал щодо впровадження і використання у педагогічну практику інформаційно-телекомунікаційних технологій на уроках суспільствознавчого циклу вчителями Черкаської області. Він є передусім ресурсом із інноваційних методик історії та правознавства і, насамперед, адресований викладачам суспільно-гуманітарних предметів.

Пропонований матеріал стане у пригоді заступникам директорів із виховної роботи, методистам районних і міських методичних кабінетів, студентам вищих навчальних закладів так як окремих блоків матеріалів, присвячених позаурочній роботі з учнями із використанням проектної та інформаційно-телекомунікаційної технологій.

Автор щиро вдячний педагогам Черкаської області, які брали участь у практичних семінарах та апробації ППЗ із історії, підготували навчально-методичні матеріали і поділилися своїм досвідом у використанні ІКТ, за їхні ідеї та зауваження в процесі підготовки і написання цього посібника.

Заохочуйте бажання дітей до оновлення, якщо ви хочете виховати в них риси нової людини

Педагогічна довідка

Степанова Наталія Михайлівна, методист лабораторії суспільно-гуманітарних дисциплін Черкаського ОІПОПП.

Закінчила історичний факультет Черкаського державного університету ім. Б.Хмельницького, 1998 рік, економічний факультет Черкаського державного технологічного університету, 2003 рік.

Сьогоднішнє суспільство, переступивши кордон ХХІ століття, зустрілося із викликом сучасності – повна інформатизація усіх сфер людської діяльності. Впровадження новітніх інформаційних та телекомунікаційних технологій стало провідними тенденціями світового розвитку. Вони все більше проникають у різні сфери життя, науки, освіти, виробництва, що вимагає відповідних знань та вмінь їх використовувати і цілеспрямованого формування інформаційної культури.

Зросла потреба у висококваліфікованих спеціалістах, які володіють інформаційною культурою, тому оволодіння знаннями та вміннями використання інформаційно-комунікаційних технологій навчання стало важливою складовою формування життєтворчих компетенцій майбутніх випускників загальноосвітніх навчальних закладів. Зважаючи на це, дане питання знайшло сьогодні відбиття в цілеспрямованій державній політиці України щодо формування інформаційно-технологічного суспільства й відображено в «Національній доктрині розвитку освіти», Законах України «Про національну програму інформатизації», «Про освіту» та «Про середню освіту».

Із 1999 року європейське освітнє співтовариство живе під знаком Болонського процесу. Інтеграційний процес полягає у впровадженні європейських норм і стандартів у освіті, науці і техніці, поширенні власних культурних і науково-технічних здобутків. Здійснення такого завдання передбачає орієнтацію середніх навчальних закладів на кінцевий

результат: знання й уміння випускників повинні бути застосовані та практично використані на користь України, Європи, планети Земля.

У сучасному інформаційному суспільстві оволодіння інформаційно-комунікаційними технологіями та використання комп'ютера як прикладного інструмента стає невід'ємною складовою підготовки вчителів до проведення уроків історії, правознавства, громадянської освіти, філософії, етики тощо. Це зумовлює соціальну та педагогічну значущість проблеми формування інформаційної культури вчителів суспільно-гуманітарних дисциплін, необхідність її розв'язання на сучасних методологічних та теоретичних засадах щодо нових цілей та можливостей освіти. Модернізація освіти спрямовується на підготовку кваліфікованого працівника відповідного рівня і профілю, конкурентоздатного на ринку праці, компетентного, відповідального, який вільно володіє своєю професією, здатного до ефективної роботи зі спеціальності на рівні світових стандартів, готового до постійного професійного удосконалення.

Стрімкий розвиток інформаційних технологій спричинює зміни і в змісті та організації праці, у вимогах до рівня сформованості особистісних якостей випускників школи, які повинні критично мислити, мати системні знання, володіти навичками співпраці в команді, управляти динамічними процесами. Молода генерація людей має бути здатною забезпечити високий рівень конструкторських розробок та технологій, створити надійне наукове підґрунтя для розв'язування нагальних проблем економіки, соціології, охорони довкілля тощо. Актуальним є перехід до особистісно орієнтованої парадигми освіти, де абсолютною цінністю є особистість в її самобутності та цілісності. У Концепції 11-річної загальної середньої освіти наголошується, що принципово важливо розвивати в учнів творчу активність, критичне мислення, здібності до адекватної діяльності в нових умовах.

Таким чином, інформатизація є стратегічним напрямом переходу до інформаційного суспільства, яка підвищить сучасний рівень освіти,

допоможе у формуванні національного науково-освітнього інформаційного середовища й сприятиме інтеграції його у світовий інформаційний простір.

Використання ІКТ при викладанні предметів суспільствознавчого циклу має ряд особливостей. Насамперед воно спрямоване на задоволення освітніх інформаційних і комунікаційних потреб учасників навчально-виховного процесу; на формування і розвиток інтелектуального потенціалу нації; розкриття творчого потенціалу педагогічного колективу та формування інформаційної культури всіх учасників навчально-виховного процесу; удосконалення форм і змісту навчально-виховного процесу шляхом впровадження комп'ютерних методів навчання й тестування.

Багато хто із педагогів вважає, що використання комп'ютера, проектора, мультимедійної дошки та інших технічних засобів навчання на уроках історії чи правознавства спрощують роботу викладача, «буцімто і готуватися особливо не треба, сама машина за вас все зробить». Але відразу ж розвіємо цю хибну думку. Комп'ютер, проектор чи мультимедійна дошка є засобами навчання, вашими найкращими помічниками на уроці, але не вчителями. Вони допоможуть зробити урок цікавішим, змістовнішим, інтерактивним, проте не зможуть замінити живе спілкування, вчительські настанови чи пояснення.

Також дехто із колег відводить особливе місце Інтернету, доводячи, що «світова павутина» швидко заповнить все, витіснивши книги, джерела і може замінити, навіть, вчителя. Справді, поява Інтернету – це інформаційна революція, яка дозволила людині оперативно отримувати величезну кількість різноманітної інформації. Однак сьогоднішня технологічна революція має свої відмінні риси, що визначають її унікальність у новітній історії людства. Ці особливості полягають у тому, що інформаційні технології й Інтернет являють собою, за влучним висловом авторів одного з американських досліджень, „інструменти

мислення, що збільшують інтелектуальні можливості людини точно так, як технології Промислової революції збільшили його мускульну силу”.

Тому перед сучасним вчителем стоїть важке і надзвичайно відповідальне завдання – *навчити учня вчитися, при цьому вільно користуватися всіма новітніми засобами навчання.* Ми глибоко переконані, що у процесі навчання інформаційно-телекомунікаційні технології допоможуть учневі засвоїти вміння аналізувати і узагальнювати, активно використовувати історичні джерела, вести проектну, науково-дослідницьку та пошукову роботу. І погоджуємося із тими колегами, які вважають, що продуктивне навчання залежить від рівня освіченості та професійної підготовки вчителя. Але хочеться доповнити, педагог має допомогти учневі знайти самого себе і тоді буде виконана програма „4-ох само”: *самовизначення, саморозвитку, самореалізації і самовдосконалення.*

Існує велике розмаїття форм і методів інформаційно-телекомунікаційного навчання. Але тут важливо враховувати загальний розвиток та індивідуальні особливості вихованців. Учні середньої ланки слід навчити виконувати тести закритого типу, аналізувати історичний документ, користуватися електронним атласом, грати у навчальні комп’ютерні ігри тощо.

Учні старшої школи варто навчити створювати комп’ютерну презентацію, брати участь у інтернет-конференціях, учнівських он-лайн-семінарах, спілкуватися у форумах, чатах, створювати власні боги. Саме ці форми роботи вимагають від старшокласників вміння складати короткий, стислий конспект – опис слайдів, користуватися інтернет-ресурсами, виступати у режимі «он-лайн», швидко реагуючи на поставлене питання.

Ще з студентських років мені запам’яталися слова С.П. Титова: «Складна робота вчителя: в його праці потрібне гаряче серце. Він керівник без претензії на владу, друг без панібратства, порадник без нотацій, вишка, куди піднімає свого вихованця, щоб разом озирнути світ дитячими очима,

розмірковувати по філософському. Якої поваги гідна людина, що вміщує в собі душу дитини, підлітка, юнака!»

Пройшов час... і «складна робота вчителя» стала моєю, моїм життям. Кожного дня я поринала в чарівний світ пізнання: намагалася, щоб ніхто і ніщо не могли порушити цей світ, де між мною і учнями встановлювався такий зв'язок, коли я розуміла кожне їх слово, навіть недоговорене, кожний погляд, а вони взаємно розуміли мене. І урок із стандартного проміжку часу в 45 хвилин перетворювався на подію, багату навчанням, розвитком, підтримкою, комфортом і можливістю повірити в себе та свої сили.

Час невпинний. І сьогодні я вже працюю із вчителями. Всі ми знаємо, що навчання буде успішним тоді, коли кожна особистість, і дитина, і дорослий, постійно буде відчувати корисність здобутих знань у розв'язанні життєвих потреб. Адже всі навчальні заклади декларують, що вони створюють всі передумови для підготовки людини до продуктивної праці, активної свідомої діяльності у сфері створення духовних і матеріальних цінностей. І у вирішенні цього завдання, на мою думку, дуже гарно допомагають інформаційно-телекомунікаційні технології.

Для створення належних комфортних умов проходження курсів перепідготовки на базі Обласного інституту післядипломної освіти педагогічних працівників функціонують 2 комп'ютерні класи, ресурсний центр, методичний кабінет передового педагогічного досвіду із сучасною відеотекою та медіатекою, бібліотека з оновленим фондом книг.

Проте, працювати із учителями хоч і цікаво, але й непросто. Тому в процесі роботи використовуються різні форми діяльності: ділові ігри, диспути, круглі столи, майстер-класи, стаціонарні та он-лайн-конференції.

Методист суспільствознавчих курсів має завжди перебувати в пошуку удосконалення як форм і методів роботи із вчителями, так і необхідно звертати увагу на розвиток власних творчих здібностей.

Для цього необхідно пригадати **рівні творчості педагога.**

1. *Оволодіння новими знаннями, засобами, прийомами.*
2. *Розробляти нові методики.*
3. *Вміти ефективно використовувати передовий досвід колег.*
4. *Вміти знаходити оригінальні рішення проблем в нестандартних ситуаціях.*
5. *Змінювати стратегію і тактику в залежності від конкретної ситуації.*

Мобільність, професіоналізм і новаторство – ось три складові, які рухають моїм власним розвитком.

Вже пройшов час створювати навчальні презентації, відеоролики, слайд-шоу. Для роботи з вчителями було створено сайт методиста історії, правознавства, етики і громадянської освіти. Цей продукт ніби спеціально налаштований для розвитку творчих здібностей. Робота модератора сайту розвиває увагу, кмітливість, робить розкутими думки, примушує подивитися на речі свіжим поглядом.

Сьогодні я вважаю, що такий підхід спонукає мене і моїх колег до творчості. А хіба не приємно відчувати себе не просто педагогом, а креативною людиною? Спробуйте і ви й переконаєтеся, що **навчання творчістю не зіпсуєш!!!**

Наші реквізити: <http://osvita-stn.ucoz.ua>

Для листування: stepanova76@ukr.net

Для того, щоб бути близькою та корисною, історія повинна залишатися, насамперед, цікавою

Педагогічна довідка

Силенко Валерій Анатолійович, учитель історії і правознавства Першої міської гімназії Черкаської міської ради Черкаської області.

Закінчив історичний факультет Чернігівського державного педагогічного інституту, 1987 рік.

Учитель вищої категорії, вчитель-методист, Заслужений вчитель України.

Початок ХХІ століття стає переходом до інформаційної ери. Сучасне життя неможливо уявити без комп'ютерної техніки, постійних змін в освітніх технологіях, а використання персонального комп'ютера – це не данина моді, а веління часу. В умовах зростання кількості інформації автори підручників не в змозі забезпечити оновлення їх змісту та впровадити особистісно орієнтоване навчання, активізувати процес розвитку творчих здібностей учнів. Незважаючи на складне економічне становище країни, школи міста забезпечені комп'ютерною технікою, що дає можливість учителю суспільно-гуманітарних наук поліпшити процес викладання навчального матеріалу, удосконалити контроль навчальних досягнень учнів, застосовувати сучасні наочні посібники.

Використання комп'ютерів вимагає оволодіння ПК учителем та учнями, розуміння будови та функціональних можливостей комп'ютера, володіння сучасними системами та текстовими редакторами, досвідом використання комп'ютерних навчальних програм.

Вивчивши рівень володіння учителями суспільно-гуманітарних наук ПК, асоціація викладачів історії та суспільних дисциплін міста Черкаси вирішила створити творчу групу фахівців, які б попрацювали над проблемою впровадження інформаційно-телекомунікаційних технологій у шкільну практику.

До складу групи ввійшли **Гнідаш Андрій Іванович** – методист історії та правознавства міського методичного кабінету Департаменту освіти та гуманітарної політики Черкаської міської ради (керівник), **Силенко Валерій Анатолійович** – учитель історії і правознавства Першої міської гімназії Черкаської міської ради, **Литвин Сергій Іванович** – учитель історії Черкаської загальноосвітньої школи І– III ступенів №21 Черкаської міської ради та **Лозова Ірина Василівна** – учитель історії Черкаської спеціалізованої школи І–III ступенів №18 Черкаської міської ради.

Перед групою були поставлені такі завдання:

1. З'ясувати рівень володіння учителями історії персональним комп'ютером.
2. Створити базу художніх, документальних фільмів, які можуть бути використані на уроках історії, правознавства, громадянської освіти.
3. Спланувати та провести навчання учителів історії формуванню навичок використання комп'ютерних технологій на уроках історії, правознавства, етики, громадянської освіти тощо.
4. Розробити інструкції для учителів по виготовленню фрагментів художніх, документальних фільмів для наступного їх використання на уроках.
5. Розробити інструкції по використанню історичних карт на електронних носіях.
6. Поширити досвід передових учителів, які використовують персональні комп'ютери на уроках історії, правознавства, етики, громадянської освіти та в позаурочний час.
7. Сприяти створенню робочих місць учителів суспільно-гуманітарних дисциплін, обладнаних мультимедійними засобами навчання.
8. Створити електронну версію календарно-тематичного планування навчального матеріалу із історії відповідно до чинних програм.

Протягом 2009 – 2010 навчального року учасники творчої групи спрямували свою роботу на впровадження комп'ютерних технологій на уроках суспільно-гуманітарних дисциплін. Значних затрат часу потребувало створення ресурсної бази художніх, документальних, хронікальних фільмів, слайдів, історичних карт, використання яких можливе при вивченні історії, правознавства та інших предметів суспільствознавчого циклу. Але, долаючи різні перепони, результатом

роботи грипи стала систематизована база новітніх наочних матеріалів, якими можуть користуватись учителі міста і області.

Слід відмітити, що робота творчої групи сприяла обладнанню у ряді шкіл робочих місць учителя, оснащених сучасними засобами навчання.

Створення бази передбачало навчання учителів суспільно-гуманітарних дисциплін створювати фрагменти з художніх, документальних фільмів, хронік історичних подій, презентацій фото- і кіно-слайдів.

Проведення практичних занять виявило необхідність розробки методичних рекомендацій по виготовленню окремих фрагментів. Наводимо приклад однієї із них.

Інструкція по створенню відеоматеріалів

Дана інструкція складена з метою ознайомлення вчителів із роботою над відеоматеріалами, використовуючи програму «Nero Premium 72, а саме її складову частину «Nero Vision».

Спочатку потрібно створити папки, в які ми будемо записувати опрацьований матеріал. Для цього заходимо через ярлик «Робочий стіл» у «Мій комп'ютер» і там вибираємо диск, на якому ми створюємо нашу папку.

Папка створюється наступним чином:

1. Натискуємо праву кнопку миші, вибираємо «Створити», далі наводимо на напис «Папка». Таким чином, ми формуємо дві папки одну назвемо «Відео», а другу «Фото».
2. Потім, установивши програму «Nero Premium 7», виводимо її складову «Nero Vision» на «Робочий стіл» для зручності користування.
3. Для цього проводимо наступні дії:
 1. На панелі «Пуск» знаходимо «Всі програми», через них вибираємо «Nero Premium 7», далі «Фотографії та відеозаписи», а вже звідси наводимо на «Nero Vision»;

2. Натискаємо праву кнопку «миші», наводимо на напис «Відправити», а потім на «Робочий стіл» (створити ярлик). Так ми отримаємо швидший доступ до потрібної нам програми.

Щоб зайти в програму «Nero Vision» необхідно:

- 1) Навести курсор на ярлик на робочому столі і двічі клацаємо лівою кнопкою «миші»;
- 2) у результаті ми заходимо в перше меню програми;
- 3) там внизу є напис «Ще». Натискаємо на цей напис;
- 4) з'явиться п'ять «іконок»: «Налаштувати», «Опції відео..», «Стерти диск», «Дискінфо», «Зробити етикетки та наклейки»;
- 5) вибираємо першу. Вгорі ми бачимо напис «Установки додатків», нижче три написи: «Загальний», «Папки», «Повідомлення»;
- 6) навести на напис «Папки»;
- 7) з'явиться напис каталоги: «Тимчасові файли», «Збережені картинки», «Імпортовані відео файли». Навпроти написів намальовані квадратики, на яких є три крапки;
- 8) натискаємо на другий квадратик, з'явиться перелік папок, які є в комп'ютері, необхідно знайти нашу папку «Фото» і на неї натиснути;
- 9) наступна операція подібна, тільки на третій квадратик і шукаємо та встановлюємо нашу папку «Відео»;
- 10) виконавши ці дії, ми натискаємо «ОК» і повертаємося в перше меню програми. Там іде перелік: «Створити DVD», «Створити CD», «Прямий запис на диск», «Створити фільм», «Створити слайд-шоу» і т.д. Нас цікавить «Створити фільм» – натискаємо.

1. На новій сторінці ми побачимо два «вікна» – на першому зліва написано «Nero Vision 4», а на другому вгорі написано «Мої медіа файли». Друге вікно нам необхідно для пошуків відео, над яким ми збираємося працювати. Під ним внизу є шість кружечків. Нас цікавить перший зліва.

2. **Наводимо** на нього і натискаємо лівою кнопкою «миші», з'являються написи «Перегляд» та «Перегляд і додавання в проект».
3. **Вибираємо друге.**
4. **З'явиться** перелік файлів. Шукаємо той, який нам необхідний. Натискаємо на нього і вибираємо дію «Відкрити». Так ми перекинемо файл у друге «вікно». Щоб перекинути його на перше «вікно», натискаємо на кружечок «плюс» (крайній справа).
5. **Тепер необхідне** відео знаходиться в першому «вікні» і напис «Neo Vision 4» зник. Внизу вісім кружечків.
6. **Нам необхідні** три: перший зліва (програвання), другий зліва (стоп) і четвертий зліва (фотографування).
7. **Запускаємо програвання** відео (перший зліва). Якщо ми натиснемо на четвертий, то буде зафіксовано стоп-кадр, який у вашій папці «фото» буде зберігатися як фотографія.

Щоб обрізати відео матеріал, натискаємо лівою кнопкою «миші» на стрілочку «Позиція старту» (знаходиться над вісьмома кружечками), ведемо «мишкою» праворуч до того місця, звідки ми хочемо починати наш уривок (кнопку не відпускаємо). Далі наводимо на стрілку «Кінцева позиція» і так само спрямовуємо мишкою тільки вже вліво. Те, що ви обрізали, буде заштриховано. Ваш матеріал можна продивитися, натиснувши перший кружечок.

Знизу є «іконка» з написом «Експорт», натискаємо її. У новому меню вгорі є «Вибрати шаблон експорту» – вибираєте VCD. Далі внизу напис «Вихідний файл» і квадратик з трьома крапками. Натискаєте на квадратик. З'явиться перелік ваших папок, знайдіть папку «Відео» і зафіксуйте її, натиснувши «Зберегти». Далі внизу є напис «Експорт», натискаємо на нього, і таким чином вибраний вами уривок буде записаний.

Бажаємо успіху!

І як вже зазначалося, найголовнішим досягненням творчої групи є створення новітньої ресурсної бази. Ось її каталог.

Шановний колего!

Якщо Ви володієте навичками роботи за комп'ютером, бажаєте підвищити свій фаховий рівень, маєте намір використовувати мультимедійні засоби навчання, ми зможемо Вам допомогти.

Ми пропонуємо Вашій увазі ресурсну базу, яка налічує 90 дисків художніх, документальних фільмів та хронік (близько 70 годин часу), електронний варіант програмного планування з історії та спецкурсів, які включають методичні рекомендації по використанню електронних наочних посібників, історичних карт, слайдів.

Диск 1 (укр. мова)

Хрестові походи. Тамплієри. Міфи і герої.

Диск 2 (укр. /рос. мова)

Пірати Карібського моря. Чингіз-Хан. Ганнібал. Леонардо да Вінчі. Нострадамус. Босх.

Диск 3 (укр. / рос. мова)

Нацизм-попередження історії. Таємниці рейха. Таємниці нацизму. Останні дні Гітлера. Що трапилось з Ромелем? Окінава. Битва на Гуадалканалі. Підводні човни. Бомбардування Німеччини.

Диск 4 (укр. / рос. мова)

Сталін. Хто вбив Івана Грозного. Хто вбив Распутіна. Код да Вінчі. Дракула. Че Гевара. Війни и конфлікти.

Диск 5 (укр. / рос. мова)

Боротьба за Крим. Кампанія на Балканах. Війна проти підводних човнів. Мета – Окінава. Скандинавія: забутий фронт. Битва на Середземному морі.

Диск 6 (укр. / рос. мова)

У пошуках фінікійців. У тіні Везувія. Дикі джунглі Панами. Загублене королівство Тибета.

Невероятные превращения. Огненные горы. Отважные операторы. Удивительные мгновения. Удивительные камни. Шторм века.

Диск 7 (рос. мова)

Голоса мертвых из древних могил. Египет: в поисках гробниц. Египет: поиски вечности. Египет: тайны фараонов. Заговор гарема. Затерянные города инков. Мумии инков. Проклятье фараона. Тайны пирамид. Троя.

Диск 8 (рос. мова)

Адольф Гитлер. Иосиф Сталин

Диск 9 (рос. мова)

Мао Дзе Дун. Броз Тито. Бенито Муссоліні. Ким Ир Сен.

Диск 10 (рос. мова)

XX ВЕК: ХРОНИКА СТОЛЕТІЯ. Шаг в невідоме. Політика насилія. Одержимість. Смерть і слава. Метрополіс. Слава.

Диск 11 (рос. мова)

XX ВЕК: ХРОНИКА СТОЛЕТІЯ. Я самий великий. Свобода. Катастрофа. Глас народу. Скандал. Утопія. Наследство столетія.

Диск 12 (рос. мова)

ТАЙНЫ ВЕКА. Чужие. Финансовы пирамиды. Пропававшая экспедиция Рокфеллера. Зашифрованная война. Четыре смерти Чкалова. Обреченные на подвиг. Русская любовь Германа Геринга. Взрыв на линкоре. Смерть поэта.

Диск 13 (рос. мова)

ТАЙНЫ ВЕКА. Страсти над вечным покоем. Отречение. Брат императора. Необъявленная казнь. Коллонтай. Страсти по сокровищам. Особая миссия. Олигарх из НКВД. Коктейль Дудаева. Иосиф Сталин. Строка в завещании. Бомба для Советов.

Диск 14 (рос. мова)

Триумф воли. Вермахт в России. Гестапо.

Диск 15 (рос. мова)

Российская империя Н. Парфенова 1

Диск 16 (рос. мова)

Российская империя Н. Парфенова 2

Диск 17 – 22 (рос. мова)

Намедни 1961-1968, 1969-1976, 1977-1983, 1984-1990, 1991-1997, 1998-2003.

Диск 23 (рос. мова)

Исторические хроники с Н. Сванидзе 1914-1917.

Диск 24 (рос. мова)

Первая Мировая война в цвете.

Диск 25 (рос. мова)

Берлінська стіна. Мао Цзедун. Магатма Ганді. Замахи на вождів. Таємниця ядерної зброї

Диск 26 (укр. /рос. мова)

Велика Китайська стіна. Перлини джунглів. Таємниці храмів Індії. Царица Савская. Воїни за веру.

Диск 27 (укр. мова)

Золоте стремено 1 – 2. Іван Мазепа. Іван Сірко. Ольвія. Трипільці.

Диск 28 (укр. мова)

Симон Петлюра. Нестор Махно. Павло Скоропадський. Голод у брехні. Боспорське царство.

Диск 29 (рос. мова)

Тайны фараонов. Убийство Кеннеді. Принцеса Діана. Смертельні арсенали. Подлодка „Комсомолец”.

Диск 30 (укр. мова)

Голодомор 1932-1933 р. Голодомор ХХ століття. Великий голод. 33-й. Свідчення очевидців. Свіча.

Диск 31 (укр. /рос. мова)

Нормани. Етруски. Динозаври.

Диск 32 (укр. /рос. мова)

Корабель принцеси Анни. Останнє захоплення Гітлера. Острів Тузла. Пояс цариці амазонок. СНІД – рецепти виживання. Чорна графиня Криму. Таємниці Чорнобиля.

Диск 33 (укр. /рос. мова)

Легенди Середземномор'я. Кельти. Муссоліні. Школа виживання. Ярослав Галан. Промислові винаходи.

Диск 34 (рос. мова)

Берія. Геринг – кар'єра.

Диск 35 (укр. /рос. мова)

Як не стало СРСР. Спартак. Перший Бліцкриг. Мікеланджело.

Диск 36 (укр. /рос. мова)

Загублений флот Хубілайхана. Подвійна слава Іллі Муромця. Правда про Молоду гвардію. Прокляття картини Репіна. Правда про „Ліквідацію” Навколо світу.

Диск 37 (укр. /рос. мова)

Хто написав Новий Завіт 1 – 2. Вибори Папи Римського. Жахіття академіка Герасимова. Скіфи. Трипільці – перші володарі України

Диск 38 (укр. /рос. мова)

Цвинтар гладіаторів. Ехнатон та Ніфертіті. Почаїв. Загадка Досифія. Кам'янець-Подільський. Смішні пісні.

Диск 39 (укр. /рос. мова)

Незалежність 2007. В. Чорновіл. В. Ющенко. Л. Кравчук. Ю. Луценко. Ю. Тимошенко. Мексика.

Диск 40 (рос. мова)

Енциклопедія 1 Авраам Линкольн. Аврелий Августин. Аристотель. Геродот. Гюстав Климт. Даниель Дефо. Джером Селинджер. Джозеф Чемберлен. Джонатан Свифт. Елизавета I. Жан Кальвин. Луций Корнелий Сулла. Малюта Скуратов. Мартин Лютер

Диск 41 (рос. мова)

Енциклопедія 2 Вивьен Ли. Генрик Лоренц. Йозеф Гайдн. Илья Репин. Мигель Сервантес. Омар Хайям. Оскар Уайльд. Оттон Великий. Пьер де Кубертен. Пьер Кюри. Роберт Ли. Томас Мор. Франсуа Рабе. Френсис Дрейк

Диск 42 (рос. мова)

Енциклопедія 3 Галилео Галилей. Гней Помпей. Джон Рокфеллер. Жан Расин. Йоган Себастьян Бах. Клеопатра. Мария-Скадовская Кюри. Михаил Глинка. Королева Виктория. Сократ. Стивен Хокинг. Тадеуш Костюшко. Фритьеф Нансен

Диск 43 (укр. /рос. мова)

Вторгнення в Ірак. Велика битва Юлія Цезаря. Марш імператора.
Українське бароко.

Диск 44 (рос. мова)

Олівер Кромвель.

Колумбія.

Коронація королеви.

Город Терезин и Гитлер. Семья Гитлера.

Тайна Тадж-Махала.

Диск 45 (укр. мова)

Кельти. У пошуках Атлантиди. Карфаген. Пірати.

Диск 46 (рос. мова)

Черчилль. Бразилія. Преступление Америки в войне с Кореей.

Диск 47 (укр. /рос. мова)

Навколо світу.

Зі щитом Соборності.

Легенди Середземномор'я.

Нормандія – Неман.

Козацтво.

Наука війни.

Українці на Колимі. Пам'ять.

Диск 48 (рос. мова)

Лех Валенса. По следам Че. Предательство в Сантьяго. Жестокое шоу
Чарльза Лимберга. Япония в развалинах.

Диск 49 (рос. мова)

Франкфуртський процес. Аушвиц. Елена Троянская. Ирод.

Диск 50 (рос. мова)

Маршалы Победы.

Сталин и предательство Ленинграда.

Вино и масло.

Античная медицина.

Китай – дипломатия.

Миссия для Муссолини.

Диск 51 (рос. мова)

Тайны сфинкса. Правая рука Гитлера. Любимый предатель Гитлера.

Штурм Зимнего. Гладиаторы.

Диск 52 (рос. мова)

Бойовий план.

Диск 53 (рос. мова)

СРСР – США одвічне протистояння.

Диск 54 (рос. мова)

Вокруг света 1-2. Тайны мировой архитектуры.

1-2. Гибель Византии.

Диск 55 (укр. /рос. мова)

Античний театр.

Геркулесові стовпи.

Історія радянського дефіциту 1-2.

СРСР – США 6 серія.

Ненаписана історія Гоголя.

Диск 56 – 60 (укр. мова)

Невідома Україна.

Диск 61 (рос. мова)

Современное оружие.

Диск 62 (рос. мова)

Ленни Рифеншталь.

Диск 63 (рос. мова)

Ева Браун. Бенито Муссолини.

Диск 64 – 65 (рос. мова)

Великие тайны и мифы XX века. В 2-х частях.

Диск 66 (рос. мова)

Европа – Эволюция

Диск 67 (рос. мова)

Как искусство сотворило мир.

Диск 68 (рос. мова)

Вулкан Кракатау 1 – 2. Ассы Вермахта 1 – 2.

Диск 69 (рос. мова)

ПОЛЯ СРАЖЕНИЙ 2. Битва на Средиземном море.

Битва при Монте – Кассино.

Битва при Эль-Аламейне.

Западный вал.

Битва за Канны. Тунис.

Диск 70 (укр. мова)

Відеоматеріали до підручника «Всесвітня історія» – Т. Ладиченко – 10 клас.

Диск 71 – 74 (рос. мова)

80 чудес света. От Перу до Бразилии.

От Мексики до США.

От Австралии до Камбоджи.

От Японии до Китая.

От Индии до Шри-Ланки.

От Узбекистана до Сирии.

От Иордании до Эфиопии.

От Мали до Египта.

Диск 75 (рос. мова)

Вторая Мировая война в цвете.

Диск 76 – 79 (рос. мова)

Фильмы о войне 1. Щит и меч. Встреча на Эльбе. Дочь Стратигона. Валерий Чкалов. На пути в Берлин.

Фильмы о войне 2. Их знали только в лицо. Иваново детство. Подвиг разведчика. Сильные духом. Вызываем огонь на себя.

Фильмы о войне 3. Балтийское небо. Хроника пикирующего бомбардировщика. Живые и мертвые. Повесть о настоящем человеке. Отец солдата. Горячий снег.

Фильмы о войне 4. 20 дней без войны. Летят журавли. Офицеры. Они сражались за Родину. Солдаты. В бой идут одни старики. Белорусский вокзал.

Диск 80 (рос. мова)

Война в Чечне. Живой. Прорыв. Блокпост. Чистилище. Честь имею. Кавказский пленник. По ту сторону войны.

Диск 81

Александр Македонский. Троя. Елена Троянская. Александр.

Диск 82 (рос. мова)

Викинги. Корабли викингов. Спартак 1 – 2. 300 спартанцев.

Диск 83 (рос. мова)

Авто-бронетехника.

Последняя преграда. Легкая броня. Супертанк Т-90.

Укус кобры. Броня для скорпиона.

Вертикальный предел.

„Росток” цвета хаки.

Пистолет специального назначения. Траектория огня. Снайперская винтовка. Личное оружие Макарова.

Смертельное оружие. Оружие антитеррора Калашников.

Диск 84 (рос. мова)

Авто-бронетехника.

Лазерная война. Комплекс „Непобедимого”. Истребитель танков.

Смертельный град. Огненный смерч. Смертельный луч.

Огненные стрелы.

Ракета х-25. Артиллерийский спецназ.

Охотник за ястребами. Снайперский аккорд. Бог войны.

Диск 85 – 86 (укр. /рос. мова)

Канал «Интер». Центральная Украина.

Великая Отечественная война.

Галицко-Волынское княжество.

Казаки.

Чернигов.

Киев.

Львов.

Одесса.

Слобожанщина.

Волынь.

Диск 87 (рос. мова)

Биологическое оружие. Пентагон. История государства Российского. Стратегия Победы.

Диск 88 (укр. мова)

Історичні хроніки 1931-1932 роки.

Гітлер і Сталін. Секрети інквізиції. Лавра. Терор в Москві. Світ троцькістів
1. Український Дракула.

Диск 89 (укр. мова)

Собор на крові – 10 серій.

Диск 90 (укр. мова)

Атлас «Історія України». Атлас «Переможці». Битви II світової війни.

Звертайтеся до нас, ми завжди раді допомогти!

**Творча іскра є в кожній дитині, а педагог її має
запалити**

Педагогічна довідка

*Руслан Азадович Чалабієв, директор Канівської загальноосвітньої
школи I – III ступенів Канівської міської ради Черкаської області.*

*Закінчив історичний факультет Черкаського державного
університету імені Богдана Хмельницького, 1999 рік.*

Учитель вищої категорії, старший вчитель.

Входження України до світового освітнього простору актуалізує
проблему реформування освітньої галузі нашої держави у відповідності до
міжнародних стандартів середньої освіти. Це, в свою чергу, обумовлює
необхідність нових підходів до організації історичної освіти у старшій
школі, зокрема створення реальних умов для врахування індивідуальних
особливостей, нахилів, здібностей, інтересів і потреб учнів, динаміки їх
розвитку і саморозвитку.

Перед педагогом ставиться завдання розвинути індивідуальні
пізнавальні здібності кожної дитини; допомогти їй пізнати себе,
самовизначитися та самореалізуватися; сформувати в особистості культуру
життєдіяльності, яка дає можливість продуктивно будувати своє
повсякденне життя. Все це сприятиме формуванню і розвитку суб'єктності
дитини як творця власного життя.

Розвиток особистості дитини в контексті особистісно зорієнтованого
навчання вимагає кардинальних змін у свідомості учня та породжує
необхідність перебудови традиційної діяльності учителя, зміну його ролі в
процесі взаємовідносин, що виникають на уроці. Традиційно вважається,

що основне завдання учителя – з одного боку, надати учням визначений програмовими вимогами обсяг інформації, а з іншого – проконтролювати рівень його засвоєння та якості знань, умінь і навичок, сформованих у процесі навчання. Проте, на мою думку, розвиток продуктивних сил на сучасному етапі вимагає від людини не лише відтворювати отриману раніше інформацію, а й уміти вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, самостійно добирати потрібну для власної діяльності інформацію. Тому освіта мусить вибудувати і стверджувати імперативи, які структурують реальність, вносять у свідомість людини життєвостверджуючі світоглядні орієнтири.

Урок історії, з огляду на вищезазначений аспект, є найбільш показовим, оскільки тут відбувається підготовка учнів до взаємодії з соціальним середовищем, самореалізації їх як особистостей в умовах багатоманітного світу через засвоєння комплексу знань та формування відповідних компетенцій, а саме формування навичок оцінювання суспільних явищ і процесів, толерантного ставлення та поваги до інших народів, здатності визначати власну активну життєву позицію, робити свідомий вибір, встановлювати особисті цілі, спрямовані на розвиток суспільства, держави, родини. І в цьому процесі вчитель, як наставник, має вчити дитину мислити, оцінювати, шукати аргументи для підтвердження (або спростування) тієї чи іншої точки зору.

Останнім часом у системі загальноосвітньої школи України поширеним стало запровадження інноваційних технологій навчання. Незаперечно те, що вони є перспективними із точки зору оптимізації навчально-виховного процесу. Проте, на мою думку, для досягнення глибинних змін у свідомості учнів у напрямку посилення їх мотивації до навчання необхідно застосовувати комплексний підхід при їх запровадженні.

Вивчення тем із історії передбачає поєднання інтерактивних методів навчання із елементами проектної технології, розвиваючого навчання,

навчання як дослідження, нових інформаційних технологій та ін. На мою думку, такий підхід допомагає підняти навчання на новий щабель, коли із традиційної схеми мислення дитини «почув – переказав – завчив – забув» трансформується у «пізнав – осмислив – відтворив – запам’ятав».

Діяльнісно-практичний аспект навчання старшокласників забезпечується використанням інформаційно-телекомунікаційної та проектної технологій. Форми роботи, які використовуються в ході запровадження цих технологій, дають можливість старшокласникам із різним рівнем знань виявляти активність, самостійність та організаторські здібності.

Приклад заняття

Ми в інформаційному просторі

Мета:

- ☞ дати можливість учням пригадати основні інформаційні джерела та особливості роботи з ними;
- ☞ показати на прикладах роль суб’єктивного фактору при передачі та оцінці інформації;
- ☞ сприяти ширшому знайомству старшокласників із особливостями роботи різних видів бібліотек;
- ☞ продовжувати розвивати навички роботи із комп’ютером;
- ☞ виховувати прагнення до творчого саморозкриття.

Обладнання:

фліп-чарт, аркуші формату А-1, маркери, стікери, комп’ютер, підготовлені фото- та відеоматеріали, зображення для вправи «Плітка».

Хід заняття:

1. Організаційний момент.

Доброго дня, шановні учасники!

Ми раді всіх Вас вітати у нашому колі, колі творчих і неординарних особистостей. Сподіваємося, що наша сьогоднішня спільна робота буде плідною і корисною для усіх присутніх.

На порядок денний виноситься проблема:

«Ми в інформаційному просторі».

2. Активізація групи.

Вправа «Позитив»

Хід вправи

Всі ми знаємо, що настрої, із яким ми починаємо роботу, програмує майбутній результат. Тож просимо Вас подумки повернутися у недалеке минуле і пригадати, який приємний випадок трапився з Вами сьогодні.

Учасники по черзі пригадують ті приємні моменти, які вони пережили і проголошують їх на загальне. Ведучий пропонує оплесками подякувати один одному за відвертість.

Вправа «Наші очікування»

Хід вправи

Напевне всі Ви пам'ятаєте вислів: «Хто володіє інформацією – той править світом». Проте інформація буває різною. Наприклад, корисною, цікавою, непотрібною, навіть, шкідливою. Я прошу Вас визначити, для чого Ви прийшли сьогодні на цю зустріч, на що Ви сподіваєтесь, чого чекаєте.

Ведучий пропонує учасникам записати на стікерах свої очікування і приклеїти на підготовлений ватман (до них учасники повернуться вкінці заняття).

3. Основна частина

Вправа «Мозковий штурм»

Хід вправи

Вчитель. Ми так часто вживаємо поняття «інформація»: у розмовах із друзями, на уроках, зустрічаємо на шпальтах газет, чуємо по телебаченню. Але чи пам'ятаємо, що воно означає.

Я пропоную вам методом «мозкового штурму» визначити поняття «Інформація»

Відповіді учасників записуються на фліп-чарті.

Вчитель дає підсумкове роз'яснення щодо терміну.

Далі учасники мають зробити висновок, що ж є інформаційним першоджерелом для сучасної людини.

Вправа «Плітка»

Хід вправи

З-поміж учасників обирається шість добровольців, які на певний період часу мають залишити приміщення. Для цікавості група може бути мішана і складатися з дорослих і дітей.

Учаснику команди під №1 із добровольців пропонує поглянути на репродукцію чи фотокартку. Йому потрібно уважно розглянути і найкраще запам'ятати побачене і/чи прочитане.

Потім учасник під №1 має якомога точніше передати інформацію учаснику під №2, а той наступному, і так ланцюжком до останнього. Учаснику під №6 необхідно в художній формі зобразити той обсяг інформації, який він спромігся уловити.

Наступним кроком має стати співставлення оригіналу і отриманого зображення.

Учасникам необхідно дати відповідь на питання:

? за яких умов інформація може мати негативні наслідки.

Доповідь-презентація учнів

«Позитив і негатив інформації в житті людини»

(учні заздалегідь готують презентацію, де показують різні випадки, як інформаційні джерела можуть впливати на життя людини).

Приклади із слайд-шоу «Агітаційний плакат»

Вправа «Круглий стіл»

 Хід вправи

Вчитель на коло виносить проблемне питання

? «Чи існують проблеми і обмеження отримання різнорівневої інформації на рівні «центр – периферія».

4. Підведення підсумків

Визначення рівня реалізації очікувань

Учасникам пропонується висловитися, наскільки справдилися їх очікування, які вони для себе формулювали на початку роботи.

Вправа «Посмішка по колу»

 Хід вправи

Учасники повертаються один до одного, посміхаючись, і промовляють своєму сусідові побажання, наприклад, гарного настрою, звершень мрій і т.д.

Подяка всім учасникам заняття!

«Перебудуймо навчально-виховний процес так, щоб учні і педагог були активними суб'єктами його».

Педагогічна довідка

Юрій Вікторович Денищук, учитель історії Смілянської спеціалізованої школи I – III ступенів №5 Смілянської міської ради Черкаської області.

Закінчив історичний факультет Черкаського державного університету імені Богдана Хмельницького, 1999 рік.

Учитель вищої категорії, вчитель-методист.

Сучасна освіта має готувати людину, котра здатна жити в надзвичайно глобалізованому і динамічно змінному світі, сприймати його змінність як суттєву складову власного способу життя. На етапі переходу до постіндустріального суспільства, економіка якого базуватиметься на інформаційних технологіях, стає очевидним необхідність докорінної зміни освітньої парадигми. Використання сучасних педагогічних технологій та інноваційних методів навчання забезпечує формування всебічно розвиненої, творчої, самостійної, самодостатньої особистості, здатної використовувати здобуті знання для конкурентноспроможної діяльності в будь-якій сфері суспільного життя, тобто для інноваційного розвитку суспільства.

Освітня інноваційна діяльність є способом досягнення ефективнішого розвитку нашого суспільства, його адаптації та входження до числа розвинених країн світу.

Навчально-виховний процес має розгортатися на ниві найновіших досягнень сучасної науки, культури і соціальної практики, бути випереджувальним і формувати нову творчу особистість.

Використання в навчально-виховному процесі інноваційних і інформаційних технологій – важлива умова для створення сучасного навчального простору для школярів.

На сьогоднішній день під мультимедійними технологіями розуміється сукупність методів, прийомів і програмно-педагогічних засобів для реалізації навчально-виховної мети предмета, розв'язання окремих дидактичних та виховних завдань. Це така модель навчання, в якій запланований результат передбачає реалізацію визначеної мети навчально-методичного комплексу з використанням аудіовізуальних засобів та програмного забезпечення.

Урок з мультимедійною підтримкою

Досить часто у шкільній практиці виклад нового програмового матеріалу здійснюється через лекцію вчителя та пасивне слухання школярів. Але ця застаріла форма навчання вже неефективна, адже, за підрахунками вчених, дає лише 5% засвоєння від повного обсягу отриманої інформації. Обсяг запам'ятовування школярами нового навчального матеріалу під час лекції учителя збільшиться до 30% за умов застосування аудіовізуальних засобів.

Відеофрагменти, комп'ютерні презентації, якими супроводжую свої лекції, унаочнюють та роблять розповідь більш емоційно забарвленою; історична подія або постать стає ближчою, зрозумілішою для сучасних учнів. Використання аудіовізуальних засобів при вивченні нового матеріалу на уроках історії та правознавства значно активізує пізнавальну діяльність школярів, сприяє формуванню стійкого інтересу до предмету, допомагає розвинути в школярів просторову уяву про події минулого, здійснювати цікаві подорожі в часі, аналізувати правові ситуації.

Приміром, на уроках-презентаціях, присвячених органам державної влади України, завдяки засобам мультимедіа стало можливим продемонструвати широкий спектр наочності у вигляді слайдів (програма Power Point): фотографії депутатів, лідерів політичних партій України, кандидатів на посаду президента України, фрагментів інформаційно-аналітичних програм (ТСН, «Шустер-лайф», «Вікна»).

Створення учнівських комп'ютерних продуктів

Постійно залучаю учнів до самостійного пошуку інформації та створення власних комп'ютерних продуктів. Для того, щоб за темою підготувати невеличку презентацію (в програмі Power Point), дібрати до неї ілюстративний, текстовий матеріал, продумати дизайн майбутньої презентації, учневі необхідно звернутися не до одного джерела, відібрати потрібну інформацію, лаконічно розмістити її на слайді та естетично

оформити. Звісно, школярам цікаво супроводжувати свою розповідь власною презентацією, почути відгук про неї своїх однокласників.

Застосування методу «Кейс-стаді»

Після перегляду відеосюжету про реальні події в суспільному житті країни учням пропонується проаналізувати конкретну проблемну ситуацію, обговорити і спільно знайти шляхи її вирішення. Використання методу «кейс-стаді» дозволяє розвивати в учнях уміння аналізувати, приймати рішення, діяти в команді в ситуаціях невизначеності, сприяє розвитку загального інтелектуального та комунікативного потенціалу школярів.

Прийом «Коментатор»

Учням пропонується відтворити та прокоментувати зміст переглянутого відеосюжету. Вчитель може зупинити коментар одного учня та запропонувати іншому продовжити.

Використання телетестів

З метою підготовки школярів до роботи з тестами під час складання ЗНО та для контролю знань учнів широко застосовую телетестування. За допомогою комп'ютерної програми Power Point та мобільного пристрою Samsung D-820 складаю різноманітні тести. Зручне підключення до будь-якого телевізора дозволяє ефективно і динамічно провести контроль знань та вмінь учнів.

Крім того така технологія дозволяє залучати учнів до самостійного складання домашніх тестів та передачу їх за технологією «Блютуз» для класного опрацювання. Тестування проводиться за 12 тестами різних типів («хронологічна послідовність», «логічні пари», «обери зайве», «фото-загадка»).

Для роботи в класі в якості тренувального зразку пропонується бланк для заповнення:

Прізвище _____ Ім'я _____

1	А	Б	В	Г		7	А	Б	В	Г
---	---	---	---	---	--	---	---	---	---	---

2	А	Б	В	Г		8	А	Б	В	Г
3	А	Б	В	Г		9	А	Б	В	Г
4	А	Б	В	Г		10	А	Б	В	Г
5	А	Б	В	Г		11				
6	А	Б	В	Г		12				

Бланк використовується під час всього уроку :

Завдання № 1-5 – це перевірка домашнього завдання з обов’язковим усним коментуванням (невірний коментар мінус 1 бал, коментар розширений плюс 1 бал)

Завдання № 6-10 закріплення отриманих знань з можливим коментуванням.

Завдання №11-12 додаткова робота на уроці (доповнення, цікава інформація, продуктивна активність на уроці).

Підбиття підсумків у кінці уроку комісією (2-3 особи) за допомогою ключа відповідей.

Виходячи з технічних можливостей, застосовую форму теста: обери один варіант із чотирьох.

КОНЦЕПЦІЯ

Приклад складених учнями тестів:

1. Оберіть зайве за логікою?

- а) Древляни.
- б) Радимичі .
- в) Уличі.
- г) Сіверяни

2. Знайдіть вірну відповідність?

- а) Гепіди – Атила.
- б) Анти – Вінитарій.
- в) Гуни – Бож.
- г) Готи – Вінитарій.

3. Оберіть подію, що відбулася найпізніше (бойовий шлях усусів)?

- а) гора Лисоня.
- б) Ужоцький перевал.

- в) гора Маківка.
- г) місто Галич.

4. Знайдіть логічну пару?

- а) «Брусиловський прорив» – незалежність України.
- б) місто Горлиця – операція російських військ в Україні.
- в) 1915 червень Галич – синьо-жовтий національний прапор.
- г) гора Лисоня – тактика «випаленої землі»

5. Бійці якої армії ведуть обстріл літака?

- а) УСУСи.
- б) Росіяни.
- в) Австрійці.
- г) Німці.

6. «ОДНА, ЄДИНА, НЕРОЗДІЛЬНА, ВІЛЬНА, САМОСТІЙНА Україна ВІД ГІР КАРПАТСЬКИХ АЖ ПО КАВКАЗЬКІ». З якого документу ці слова та хто його автор?

- а) Статут Кирила та Мефодія-Куліш.
- б) Часовий виклик – Драгоманов.
- в) Листівка РУП – Антонович.
- г) Самостійна Україна – Міхновський.

Залучаються школярі і до складання власних тестів. Для цього в домашню роботу обов'язково включається завдання – скласти тести за опрацьованим параграфом. Для зручності можна дотримуватися такої структури тестів:

1 – 5 завдання – одна вірна відповідь з 4-ох можливих;

6 – 7 завдання – логічні пари;

8 – 9 завдання – хронологічна послідовність.

10 – 12 завдання – творчі тести з (фото, картою, схемами, цитатами висловлювань відомих людей).

